

ENDÜSTRİYEL TASARIMLARIN KORUNMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

Endüstriyel tasarımların korunması hakkında düzenlemeler yapılması; 8/6/1995 tarihli ve 4113 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 16/6/1995 tarihinde kararlaştırılmıştır.

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Korumadan Yararlanacak Kişiler, Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1- Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, bu kanun hükmünde kararname hükümlerine uygun tasarımların korunmasını, rekabet ortamının oluşturulmasını ve sanayinin gelişmesini sağlamaktır.

Bu Kanun Hükmünde Kararname tescilli tasarımların korunması ile ilgili esasları, kuralları ve şartları kapsar. Tescilsiz tasarımlar genel hükümlere tabidir.

Bu Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde tasarım olarak sağlanan koruma, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda aranan şartların gerçekleşmesi halinde öngörülen korumaya hanel getirmez.

Korumadan Yararlanacak Kişiler

Madde 2- Bu Kanun Hükmünde Kararname ile sağlanan korumadan, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları veya Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde ikametgahı olan, veya sınaı veya ticari faaliyette bulunan gerçek ve tüzel kişiler, veya Paris veya Bern Sözleşmeleri veya Dünya Ticaret Örgütü'nü Kuran Anlaşma hükümleri dahilinde başvuru hakkına sahip kişiler yararlanır.

Bu maddenin birinci fıkrası hükmü kapsamı dışında kalmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyeti uyruğundaki kişilere Kanunen veya fiilen tasarım korunması tanıyan devletlerin uyruğundaki gerçek veya tüzel kişiler de karşılıklılık ilkesi uyarınca Türkiye'de tasarım korumasından yararlanır.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanun Hükmünde Kararnamede geçen;

a) "Tasarım", bir ürünün tümü, veya bir parçası veya üzerindeki süslemenin, çizgi, şekil, biçim, renk, doku, malzeme veya esneklik gibi insan duyuları ile algılanan çeşitli unsur veya özelliklerinin oluşturduğu bütünü,

b) "Ürün", bilgisayar programları ve yarı iletkenlerin topografyaları hariç olmak üzere, endüstriyel yolla veya elle üretilen herhangi bir nesnenin yanısıra bileşik bir sistem veya bunu oluşturan parçaları, setler, takımlar, ambalajlar gibi nesnelere, birden çok nesnenin veya sunuşun birarada algılanabilen bileşimlerini, grafik semboller ve tipografik karakterleri,

c) "Tasarımcı", korumaya konu olan tasarımı tasarlayan kişiyi,

d) "Enstitü", bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini uygulamak ve yürütmekle görevli 544 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Türk Patent Enstitüsü'nü,

e) "Paris Anlaşması", Sınai Mülkiyetin Himayesine Mahsus Milletlerarası bir İttihat İhdas Edilmesine Dair 20 Mart 1883 tarihli uluslararası Anlaşmayı,

f) "Bern Sözleşmesi", Edebi ve Artistik Eserlerin Korunmasına Dair 9 Eylül 1886 tarihli uluslararası Anlaşmayı,

g) "Dünya Ticaret Örgütü'nü Kuran Anlaşma", Dünya Ticaret Örgütü'nün Kuruluşuna Dair 15 Nisan 1994 tarihli uluslararası anlaşmayı,

h) "Referans tarihi", tescilli tasarımlar için tescil başvurusunun yapıldığı veya rüçhan hakkı talep edilmişse bu talep için başvurunun yapıldığı tarihi; ifade eder.

Uluslararası Anlaşmaların Öncelikle Uygulanması

Madde 4- Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre yürürlüğe konulmuş uluslararası anlaşma hükümlerinin bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerinden daha elverişli olması halinde 2 nci maddede belirtilen kişiler, daha elverişli hükümlerin uygulanmasını talep hakkına sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

Koruma Şartları

Genel Şartlar

Madde 5- Yeni ve ayırt edici niteliğe sahip tasarımlar belge verilerek korunur. Bileşik bir ürünün bir parçası ile ilgili tasarımın kendi yeni ise ve ayırt edici bir niteliğe sahipse ayrıca korumadan yararlanır.

Yenilik

Madde 6- Bir tasarımın aynısı, başvuru veya rüçhan tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamış ise o tasarım yeni kabul edilir. Tasarımlar sadece küçük ayrıntılarda farklılık gösteriyorlarsa aynı kabul edilir.

Kamuya sunma, sergileme, satış gibi yollarla piyasaya sürme, kullanma, tarif, yayım tanıtım veya benzer amaçlı faaliyetleri kapsar. Üçüncü şahıslara yapılan ve açıkça veya zımnem gizlilik niteliği taşıdığı anlaşılan açıklamalar kamuya sunmanın kapsamı dışındadır.

Ayırt Edici Nitelik

Madde 7- Bir tasarımın ayırt edici niteliğe sahip olması, bu tasarımın bilgilenmiş kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenim ile ikinci fıkrada belirtilen herhangi bir tasarımın böyle bir kullanıcıda yarattığı genel izlenim arasında belirgin bir farklılık olması anlamındadır.

Herhangi bir tasarımın ayırt edici nitelik açısından kıyaslandığı diğer bir tasarımın;

a) Başvuru veya rüçhan tarihinde Türkiye'de veya dünyada herhangi bir yerde piyasaya sunulmuş olması; veya

b) Enstitü tarafından tescilli bir tasarım olarak yayınlanmış ve ayırt edici nitelik açısından değerlendirilen tasarımın başvuru veya rüçhan tarihinde henüz koruma süresini öldürmemiş olması, gerekir.

Ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde, birbirleri ile kıyaslanan tasarımların ilke olarak farklılıklarından çok ortak özelliklerinin değerlendirilmesine ağırlık verilir ve tasarımcının tasarımı geliştirme açısından ne kadar seçenek özgürlüğüne sahip olduğu göz önüne alınır.

Yenilik ve Ayırt Edici Niteliği Etkilemeyen Açıklamalar

Madde 8- Koruma talep edilen bir tasarım, başvuru tarihinden önceki oniki ay içerisinde veya rüçhan talebi varsa, rüçhan tarihi itibarıyla tasarımcı veya halefi veya bu kişilerin izni ile üçüncü bir kişi tarafından kamuya sunulur veya tasarımcı veya halefleri ile olan ilişkinin suistimali sonucu kamuya sunulursa, bu açıklama 6 ncı ve 7 nci maddeleri çerçevesinde tasarımın yeniliğini ve ayırt edici niteliğini etkilemez.

Kamu Düzeni ve Genel Ahlaka Aykırı Tasarımlar

Madde 9- Kamu düzeni ve genel ahlaka aykırı tasarımlar koruma kapsamı dışındadır.

Diğer Koruma Dışı Haller

Madde 10- Teknik fonksiyonunun gerçekleştirilmesinde, tasarımcıya, tasarıma ilişkin özellik ve unsurlarda hiç bir seçenek özgürlüğü bırakmayan tasarımlar koruma kapsamı dışındadır.

Tasarlanan veya tasarımın uygulandığı ürünü, başka bir ürüne mekanik olarak monte edebilmek veya bağlayabilmek için ancak zorunlu biçim ve boyutlarda üretilebilen tasarımlar koruma kapsamı dışındadır.

Ancak, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 6 ncı ve 7 nci maddelerindeki hükümleri karşılamak koşulu ile, farklı veya eş birimlerden oluşan modüler bir sistemde bu birimlerin birbirleriyle, sonlu veya sonsuz, çeşitli biçimlerde bağlantı kurmasını sağlayan tasarımlar koruma kapsamına girer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Korumanın Kapsamının Belirlenmesi ve Süresi

Korumanın Kapsamının Belirlenmesi

Madde 11- Bir tasarımın koruma kapsamı belirlenirken buna, 7 nci maddeye uygun olarak o tasarımın bilgilenmiş kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenimle bariz bir benzerlik gösteren bütün tasarımlar dikkate alınır.

Koruma kapsamının belirlenmesinde, kıyaslanan tasarımların farklılıklarından çok ortak özelliklerine ağırlık verilir ve tasarımcının tasarlama açısından seçenek özgürlüğüne sahip olduğu dikkate alınır.

Tescilli Tasarımların Koruma Süresi

Madde 12-Tescilli tasarımların koruma süresi başvuru tarihinden itibaren 5 yıldır.

Anılan süre beşer yıllık dönemler halinde yenilenmek üzere toplam 25 yıla kadar uzatılır.

İKİNCİ KISIM

Hak Sahibi, Yetkileri, Sınırlandırma ve Gasp

BİRİNCİ BÖLÜM

Hak Sahibi, Yetkileri ve Gasp

Hak Sahipliği

Madde 13- Tasarım hakkı tasarımcıya veya onun hukuki haleflerine aittir.

Tasarımcının birden çok olması halinde, taraflar arasında aksine bir anlaşma yoksa tasarımcılar, müşterek mülkiyet hükümleri çerçevesinde hak sahibidir.

Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir:

a) Kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunur. Payın üçüncü kişiye devredilmesi halinde diğer pay sahiplerinin önalm hakkı vardır.

Payın devri yazılı şekilde yapılır ve sicile kaydedilir. Enstitü ön alım hakkının kullanılabilmesi için durumu iki ay içinde diğer paydaşlara bildirir. Ön alım hakkı bildirimden itibaren bir ay içinde kullanılır.

b) Diğer hak sahiplerine bir bildirimde bulunduktan sonra tasarımı kullanabilir.

c) Tasarımın korunması için gerekli önlemleri alabilir.

Tasarımın kullanılması amacı ile üçüncü kişilere lisans verilmesi, hak sahiplerinin tamamının karar vermesi ile mümkündür. Ancak mahkeme mevcut şartları göz önünde tutarak, hakkaniyet düşüncesiyle bu yetkiyi hak sahiplerinden sadece birine de verir.

d) Birlikte yapılan tasarım başvurusu veya tasarımdan doğan hakların herhangi bir şekilde tecavüze uğraması halinde üçüncü kişilere karşı hukuk veya ceza davası açabilir. Diğer hak sahiplerinin davaya katılabilmeleri için, durum davayı açan tarafından davanın açıldığı tarihten itibaren bir ay içinde, kendilerine bildirilir.

Hizmet İlişkisinde Hak Sahibi

Madde 14- Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça memur, hizmetli ve işçilerin işlerini görürken tasarladıkları tasarımların sahipleri bunları çalıştıranlardır.

Sözleşmesi gerektirmediği halde işyerindeki bilgiler ve araçlardan faydalanmak suretiyle bir tasarım yapan memur, hizmetli ve işçinin yaptıkları tasarımın sahipleri bunları çalıştırandır.

Bu takdirde, memurun, hizmetlinin ve işçinin yaptığı tasarımın önemi gözönüne alınarak tespit edilecek bir bedele hakkı olur.

Taraflar bu bedel konusunda anlaşamadıkları takdirde, söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

Üniversite Mensuplarının Tasarımları

Madde 15- Üniversitelere bağlı fakülte ve yüksekokullarda bilimsel çalışma yapmakta olan öğretim elemanlarının tasarımları üzerindeki hak, 14 üncü madde hükmünden farklı olarak, öğretim elemanlarına aittir.

Öğretim elemanı sıfatı, Yüksek Öğretim Kanunu hükümlerine göre belirlenir.

Öğretim kurumu tasarımla sonuçlanan araştırmalar için özel olarak belli araç ve gereçleri sağlamak suretiyle harcamalarda bulunmuşsa, öğretim elemanları öğretim kurumuna tasarımın değerlendirildiğini yazı ile bildirmek ve talep halinde tasarımın ne şekilde değerlendirildiği ve elde edilen kazanç miktarı hakkında bilgi vermektir yükümlüdür. Öğretim kurumu, kendisine yapılan yazılı bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde elde edilen kazançtan uygun bir miktarın verilmesini talep eder. Ancak, talep edilecek miktar kurum tarafından yapılan harcamaları aşamaz.

Hizmet Sözleşmesi Dışında Kalan Sözleşmelerde Hak Sahipliği

Madde 16- Hizmet sözleşmesi dışında kalan iş görme sözleşmeleri çerçevesinde yapılan tasarımlarda hak sahibi aksine bir anlaşma yoksa işi veren kişidir.

Tasarım Hakkının Kapsamı

Madde 17 - Tasarımın kullanılması hak ve yetkileri münhasıran tasarım hakkı sahibinindir. Üçüncü kişiler, tasarım hakkı sahibinin izni olmadan koruma kapsamındaki tasarlanan veya tasarımın uygulandığı bir ürünü üretmez, piyasaya sunamaz, satamaz, sözleşme yapmak için icapta bulunamaz, ithal edemez, ticari amaçlı kullanamaz veya bu amaçlarla elde bulunduramaz.

Tasarımcı Olarak Belirtilme Hakkı

Madde 18 - Tasarımcı başvuru sahibine veya tasarım hakkı sahibine karşı, tasarım sicilinde, rüçhan belgelerinde ve yayınlama sırasında adının tasarımcı olarak gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.

Ekip çalışması sonunda ortaya çıkan tasarımlarda bu husus açıkça vurgulanır. Bu hakkın devri ve haktan feragat hükümsüzdür.

İkinci fıkra ile ilgili hususların uygulama şekli Türk Patent Enstitüsü tarafından çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Gasp Hali

Madde 19- Tasarım hakkı, 13 üncü maddenin birinci fıkrası hükmüne göre gerçek tasarım hakkı sahibi dışında biri tarafından başvurusu yapılmış veya hak sahibi dışında biri adına tescil edilmiş ise, gerçek hak sahibi olduğunu iddia eden kişi, tasarım hakkından doğan diğer hak ve talepleri saklı kalmak şartıyla, tasarım hakkı sahipliğinin kendisine devir edilmesini talep ve dava etme hakkı vardır.

Tasarım hakkı sahipliği üzerinde kısmi bir hakkın iddia edilmesi durumunda, bu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre bir hak sahipliği tanınmasını talep ve dava etme hakkı vardır.

Bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirtilen talep ve dava hakları, tescilli tasarım hakkının ilan tarihinden itibaren iki yıl içinde ve gaspta kötü niyet varsa tescilli tasarım hakkının koruma süresinin bitimine kadar kullanılır.

Bu madde hükmüne göre açılan dava ve davada ileri sürülen talepler, dava sonunda verilen kesin hüküm veya açılan davayı herhangi bir şekilde sona erdiren bütün diğer haller ilgilinin talebi üzerine üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurmak üzere Tasarım Siciline kayıt edilir.

Gaspın Sona Erdirilmesinin Sonuçları

Madde 20 - Tasarım hakkı sahipliğinin 19 uncu madde hükmüne göre değişmesi halinde, bu değişikliğin tasarım siciline kayıt edilmesi ile birlikte, üçüncü kişilerin o tasarımla ilgili lisans ve tanınan diğer hakları sona erer.

Sonradan gerçek tasarım hakkı sahibi olmadığı anlaşılan kişi veya onunla lisans anlaşması yapan, eğer tasarımı, bu maddenin birinci fıkrası hükmü çerçevesinde gerçek tasarım hakkı sahibinin sicile kayıt edildiği tarihten önce kullanmaya başlamışsa veya kullanma için ciddi hazırlıklara girmiş bulunuyorsa, gerçek tasarım hakkı sahibinden veya sahiplerinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep eder. Bu hükme göre verilecek lisans, makul süre ve koşullar ile verilir.

Bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen talebin yapılması için öngörülen süre, önceden sicile tasarım hakkı sahibi olarak geçen kişi için iki ay ve lisans alan kişi için dört aydır. Bu süreler gerçek tasarım hakkı sahibinin

sicile kayıt edildiğinin Enstitü tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten başlar.

Eski tasarım hakkı sahibi veya lisans alan kullanıma başladığı veya kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötü niyetli ise, bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetkinin Sınırlandırıldığı Durumlar

Tasarım Hakkının Sınırlandırıldığı Durumlar

Madde 21 - Aşağıda sayılan fiiller tasarım hakkının dışında kalır;

a) Özel amaçla sınırlı kalan ve ticari amaç taşımayan fiiller;

b) Deneme amaçlı fiiller;

c) Ticari uygulamadaki dürüstlük kuralları ile bağdaşır olmak, tasarımın normal kullanımını gereksiz şekilde tehlikeye sokmamak ve kaynak göstermek kaydı ile eğitim veya referans amaçlı çoğaltmalar,

d) Yabancı ülkelere kayıtlı olan ve geçici olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan deniz veya hava taşıt araçlarında bulunan ekipman, bu araçların onarımı için kullanılmak üzere ithal edilen yedek parça ve aksesuarlar ile bu araçların onarım fiili.

Onarım Amaçlı Kullanım

Madde 22 - Tasarlanan veya tasarımın uygulandığı ürünün piyasaya ilk sürüldüğü tarihten üç yıl sonra olmak üzere, tasarımın üçüncü kişilerce 17 nci madde hükümleri çerçevesinde aşağıda belirtilen koşulların birarada karşılanarak kullanımı tasarım hakkının ihlali sayılmaz;

a) Tasarlanan ürünün, bileşik bir ürünün parçası ve görünümünün bu bileşik ürüne bağımlı olması,

b) Bileşik ürüne orijinal görünümünü yeniden kazandırmak üzere onarımında kullanılması ve,

c) Onarım için kullanılan ürünün kaynağı konusunda kamuoyunun yanıltılmaması.

Önceki Kullanımdan Doğan Hak

Madde 23 -Tescil başvurusunun yapıldığı tarihten veya rüçhan hakkı tarihinden önce, tescilli tasarımın koruma kapsamına giren, ve tescilli

tasarımdan bağımsız olarak geliştirilmiş ve o tarihte henüz kamuya açıklanmamış bir tasarımı kullanmaya başlamış veya kullanımı için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişi veya kişilere karşı, bu kişi veya kişilerin iyi niyetli davranmış olmaları koşuluyla, tasarımı kullanmaya devam etmelerini veya kullanmaya başlamalarını önlemeye, tasarım hakkı sahibinin yetkisi yoktur. Bu durum sicile kayıt edilir. Ancak, üçüncü kişilerin bu madde kapsamında bir tasarımdan yararlanmaları başlangıçta uygulamaya konulan veya uygulanması için daha önceden planlanan tedbirlerin sınır ve gerekleri dışına çıkamaz. Bu kullanma hakkı ancak işletme ile devredilir ve intikal eder.

Hakkın Tüketilmesi Durumu

Madde 24 - Tasarlanan veya bu tasarımın uygulandığı ürünün, tasarım hakkı sahibi tarafından veya onun onayı ile Türkiye'de piyasaya sürülmesinden sonra, bu ürünle ilgili fiiller tasarım hakkının dışında kalır.

ÜÇÜNCÜ KISIM Tescil, Yenileme, İtiraz

BİRİNCİ BÖLÜM Başvuru ve Şartları

Tescil Mercii

Madde 25 -Tasarımların tescili için yetkili merci Türk Patent Enstitüsüdür. Yurtiçinden ve yurtdışından yapılacak tüm başvurular Türk Patent Enstitüsüne veya onun yetkili kıldığı makama yapılır.

Başvuru Şartları

Madde 26 - Bir tasarımın tescil edilmesi için aşağıda belirtilen unsurlarla başvuruda bulunmak şarttır:

a) Şekli ve kapsamı Yönetmelikte öngörülen, başvuru sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri de içeren başvuru dilekçesi,

b) Tasarımın tüm belirgin özelliklerini yansıtan ve yayın yoluyla çoğaltımına elverişli resim, çizim, grafik, fotoğraf veya benzeri bir biçimde hazırlanmış görsel anlatımı.

Başvuruda tasarımı açıklayan bir tarifname verilir, ve tasarımı konu olacak veya tasarımın uygulanacağı ürünler belirtilir,

İki boyutlu bir tasarımı konu alan başvurularda 35 inci madde çerçevesinde yayınlanmanın ertelenmesi istenir. Tasarımın yayınlanması için erteleme talebi varsa, veya tasarımın özelliği birinci fıkranın (b) bendinin

uygulanmasına elvermiyorsa, (b) bendinde belirtilen görsel anlatımın yerine tasarlanan veya tasarımın uygulandığı ürünün bir örneği verilir.

Bir tasarım tescil başvurusunun geçerliliği için, başvuru ücreti ödenir ve ücretin ödendiğini gösterir belge başvuru dilekçesine eklenir.

Tasarımcının kimliği başvuruda belirtilir. Eğer başvuruda bulunan, tasarımcı değilse veya tasarımcılar birden çok ise, başvuruda bulunan kişinin tescil isteme hakkını, tasarımcı veya tasarımcılardan ne şekilde elde ettiğini başvuruda açıklaması zorunludur.

Bir tasarım tescil başvurusu ile birlikte veya daha sonra Enstitü'ye verilecek her türlü belge, bu Kanun Hükmünde Kararnameye ilişkin Yönetmelikte öngörülen hususları kapsar.

Modası sık değişen endüstriler ile ilgili ürünlerin tasarım başvuruları konusunda enstitü daha basit başvuru şartları ile ilgili hükümleri bu konuda çıkaracağı Yönetmelikle düzenler.

Sınıflandırma

Madde 27 - Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasında, tasarlanan veya tasarımın uygulandığı ürünler sınıflandırılması için Endüstriyel Tasarımların Uluslararası Sınıflandırmasına ilişkin esaslar kullanılır.

Çoklu Başvuru

Madde 28- Birden çok tasarımın başvurusu, tek başvuru ile yapılabilir. Süslemeler hariç olmak üzere, bu olanaktan yararlanmak ancak tek başvuru altında gösterilen her bir tasarımın, tasarlanan ürünlerin aynı alt-sınıfa veya aynı set/takıma ait olmaları veya bileşik bir ürünün parçaları olmaları veya birden çok nesnenin yada sunuşun bir arada algılanabilen bir birleşimini oluşturmaları durumunda mümkündür.

Çoklu başvuru, 26 ncı madde hükümlerinde yer alan ücretlere ek olarak, Yönetmelikte öngörülen ek başvuru ücretine tabidir.

Milletlerarası Anlaşmalara Dayanan Başvurulardan Doğan Rüçhan Hakları

Madde 29 - Paris Anlaşmasına dahil ülkelerden birine mensup veya bu ülkelerden birine mensup olmamakla birlikte onlardan birinde ikametgahı veya işler durumunda bir ticari müessesesi bulunan gerçek veya tüzel kişiler veya Kanuni varisleri, bu ülkelerin herhangi birinde yetkili mercilere bir tasarımın tescili için usulüne uygun olarak yaptıkları başvuru tarihinden itibaren, altı ay süreyle aynı tasarım için tasarım belgesi almak üzere Türkiye'de başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı altı aylık süre içinde kullanılmayan rüçhan hakları düşer.

Rüçhan hakkına dayanılarak bu maddenin birinci fıkrasında yazılı süre içinde başvuru yapıldığı takdirde, rüçhan hakkının doğduğu tarihten itibaren ve bu rüçhan hakkını konu alan tescil başvurusunun kapsamına giren, üçüncü kişiler tarafından yapılacak başvurular ve bunlara verilecek tasarım belgesi hükümsüzdür.

2 nci maddenin 2 nci fıkrasında yazılı karşılıklık uygulamasından yararlanan ülkeler uyruğundaki gerçek veya tüzel kişiler, bu madde hükmüne göre rüçhan hakkından yararlanma hakkına sahiptir.

Paris Anlaşmasına taraf bir ülke uyruğundaki gerçek veya tüzel bir kişi, Paris Anlaşmasına taraf olmayan bir ülkede, tasarım tescili için geçerli bir başvuru yapmışsa, bu madde hükmüne göre, söz konusu başvurunun rüçhan hakkından yararlanır.

Aynı devlet nezdinde ve daha önce yapılmış bir başvuruyu konu alan sonraki başvuru rüçhan hakkının belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Ancak, rüçhan hakkının belirlenmesinde sonraki başvurunun esas alınabilmesi için, sonraki başvurunun yapıldığı tarihte önceki başvurunun kamu incelemesine açılmamış olması, ve herhangi bir hakkı saklı kalmamış olarak geri çekilmiş, terk edilmiş ve reddedilmiş olması gerekir. Bu uygulamadan sonra artık önceki başvuru rüçhan hakkı kullanımına gerekçe gösterilemez.

Sergilerde Teşhir Hakkından Doğan Rüçhan Hakları

Madde 30 - Tescil başvurusunda tasarlanan veya tasarımın uygulandığı ürünü, Türkiye'de açılan milli ve milletlerarası sergilerde veya Paris Anlaşmasına taraf ülkelerde açılan resmi veya resmi olarak tanınan sergilerde teşhir eden 29 uncu maddenin 1 inci fıkrasında yazılı gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren altı ay içerisinde, Türkiye'de tasarım belgesi almak için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanır.

Tescil başvurusundaki tasarımı konu alan veya tasarımın uygulandığı ürün sergide görünür şekilde resmi açılış tarihinden önce konulmuşsa rüçhan süresi ürünün sergi yerine konulduğu tarihten itibaren başlar.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı sergilerden Türkiye'de açılanların yetkili mercileri, tescil başvurusundaki bir tasarımı konu alan veya tasarımın uygulandığı ürünlerini sergide teşhir edenlere, teşhir ettikleri ürünü, sarı ve eksiksiz bir şekilde gösteren, fotoğraf veya fotoğraflarını içeren ve ürünün çeşidi ile bu ürünün sergide görünür şekilde konulduğu tarihi ve resmi açılış tarihini gösterir bir belge verir.

Yabancı ülkelerde teşhir edilen ürünler için, serginin açıldığı ülkenin yetkili mercileri tarafından düzenlenen ve bu maddenin üçüncü fıkrasında yazılı hususları içeren bir belgenin verilmesi şarttır.

Başvurusu yapılmış veya tasarım belgesi alınmış bir tasarlanan veya tasarımın uygulandığı ürünün, Türkiye'de açılan sergilerde teşhir edilmesine ve sergi bittikten sonra ülkesine geri gönderilmesine engel olunamaz.

Bir sergide teşhir edilmiş, tescil başvurusu yapılmış veya tasarım belgesi alınmış olan bir ürünün aynı veya benzeri bir ürün hakkında birden fazla tasarım başvurusu yapılması durumunda bu ürünü sergiye ilk koyan kişi, ürünün sergiye aynı zamanda konulması ve teşhir olunması halinde ise ilk başvuruda bulunan kişi rüçhan hakkından yararlanır.

Rüçhan Hakkının Hükmü, Talep Edilmesi ve Belgelendirilmesi

Madde 31- 29 ve 30 uncu madde hükümlerine göre doğan rüçhan hakkının hüküm ve sonuçları, rüçhan hakkının talep edildiği başvurunun tarihi itibarıyla doğar.

Başvuru sahibi, yararlanmak istediği rüçhan hakkını başvuru ile birlikte talep eder. Bununla ilgili rüçhan hakkı belgesini, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde vermediği takdirde rüçhan hakkından yararlanma talebi yapılmamış sayılır.

Sergide teşhir hakkına dayalı olarak alınmış bir rüçhan, 29 uncu maddeye göre verilen rüçhan süresini uzatmaz.

İKİNCİ BÖLÜM

Tescil Usulü, Yenileme ve İtiraz

İnceleme

Madde 32 - Konusu ve kapsamı 3 üncü madde hükümlerine uymayan bir tasarım tescil talebi Enstitü tarafından geri çevrilir.

Enstitü, başvurunun 26 ncı ve 28 inci maddelerde belirtilen şartlara uygunluğunu ve herhangi bir eksikliğin bulunup bulunmadığını inceler. Enstitü herhangi bir eksikliğin olmadığına karar verirse, tasarım tescil başvurusu başvurunun Enstitü'ye veya onun yetkili kıldığı makama verildiği tarih, saat ve dakika itibarıyla kesinleşir.

Rüçhan hakkı talep edilmişse, Enstitü tarafından 29, 30 ve 31 inci madde hükümlerine göre ayrıca inceleme yapılır.

Eksiklerin Giderilmesi

Madde 33 - Bir başvuruda, 26 ncı ve 28 inci maddelerde yer alan şartların yerine getirilmediği tesbit edilirse, Enstitü söz konusu eksiklerin yönetmelikte öngörülen süre içinde giderilmesini başvuru sahibinden ister.

Enstitü tarafından giderilmesi istenen ve 26 ncı maddenin 1 inci fıkrası kapsamına giren eksiklerin, yönetmelikte öngörülen süre içinde giderilmiş olması şartıyla, tasarım tescil başvurusu öngörülen eksiklerin giderildiği tarih itibariyle kesinlik kazanır.

Enstitü tarafından giderilmesi istenen ve 26 ncı maddenin 1 inci fıkrası kapsamı dışında kalan eksiklerin, yönetmelikte öngörülen süre içinde giderilmiş olması şartıyla, tasarım tescil başvurusu başvurunun ilk yapıldığı tarih itibariyle kesinleşir.

Bu maddenin birinci fıkra hükümlerine göre belirlenen eksiklerin bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre ve süresi içinde giderilmemesi durumunda başvuru Enstitü tarafından geri çevrilir.

Rüçhan hakkına ilişkin eksiklerin giderilmemesi sadece rüçhan hakkının yitirilmesi bakımından hüküm ifade eder.

Tescil ve Yayınlama

Madde 34 - Başvuru tarihi 32 nci ve 33 üncü madde hükümlerine göre kesinlik kazanan bir tasarım başvurusu tasarım siciline kayıt edilir.

Sicile kaydı yapılmış tasarım, aşağıda belirtilen unsurları kapsayacak biçimde, ilgili bültende yayınlanır:

- a) Tasarımın tescil kayıt tarih ve sayısı, eğer rüçhan hakkı talep edilmişse rüçhan tarihi, sayısı ve ülkesi,
- b) Tasarım hakkı sahibinin kimliği,
- c) Tasarımcının kimliği veya ekibin adı,
- d) Tasarımın tüm belirgin özelliklerini yansıtan resim, çizim, grafik, fotoğraf veya benzeri bir biçimde hazırlanmış görsel anlatımı,
- e) Başvuruyla birlikte ürünün bir örneği verilmişse, bu durumun kaydı,
- f) Yönetmelikte öngörülen diğer hususlar.

Bu madde kapsamındaki kayıt ve yayın işlemi, Yönetmelikte şekil ve şartları öngörüldüğü biçimde ve bu maddede yer alan unsurları da kapsamak üzere yerine getirilir.

Yayının Ertelenmesi

Madde 35- Tasarım Tescil başvuru sahibi eğer dilerse, referans tarihinden başlamak ve 30 aydan uzun olmamak üzere, başvuru sırasında yayının ertelenmesi talebinde bulunur.

Yayın erteleme talebi bulunan ve başvuru tarihi kesinleşmiş olan başvurunun sicil kaydı yapılır, ancak gerek tasarımın görsel anlatımı gerekse başvurunun diğer belgeleri kamu incelemesine kapalı tutulur.

Enstitü, tescili yapılan tasarımla ilgili olarak, ilgili bültende bir yayın erteleme bildirimini yayınlar. Bu bildirimde, tescili yapılmış tasarımın hak sahibinin kimliği, başvuru tarihi, talep olunan yayın erteleme süresi ve Yönetmelikte öngörülen diğer hususlarla ilgili bilgilere yer verilir.

Enstitü, yayın erteleme süresinin sona erdiği tarihte veya hak sahibinin isteği üzerine daha önceki bir tarihte, başvuru ile ilgili bütün kayıt ve belgeleri kamunun incelemesine açar ve Yönetmelikte öngörülen şekilde yayınlar. Ancak, bu işlemde önce, tasarım hak sahibinin yayın ücretini ve çoklu başvuru halinde ek yayın ücretlerini ödemesi ve başvuru sırasında sadece tasarlanan veya tasarımın uygulandığı ürünün bir örneği verilmişse tasarımın yayına uygun görsel anlatımını vermesi şarttır. Bu şartların Yönetmelikte öngörülen süre içerisinde yerine getirilmemesi durumunda tescili yapılmış tasarımın bu Kanun Hükmünde Kararname ile tanınan tüm hakları başvuru tarihinden geçerli olarak hiç var olmamış sayılır.

Çoklu başvurularda, bu madde hükümlerinin uygulanması, başvuruda yer alan tasarımlardan yalnız bir kısmı için de uygulanır.

Tescili yapılmış bir tasarımı esas alan bir davanın yayın erteleme süresi içerisinde açılabilmesi için sicil kaydında ve başvuru dosyasında bulunan bilgilerin davalı tarafa duyurulmuş olması gerekir.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamede tescilli tasarım yayın tarihine yapılan atıflar, yayın erteleme bulunan tasarımlarla ilgiliyse bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen fiilin Enstitü tarafından yerine getirildiği tarih anlamını taşır.

Yenileme

Madde 36 - Tasarım hakkı sahibinin veya onun yetkili kıldığı kişinin talebi ve yenileme ücretinin ödenmesi üzerine tescil süresi uzatılır.

Enstitü, tescil süresinin dolmakta olduğunu, sürenin bitiminden önce ve Yönetmelikte öngörülen süre içinde, tasarım hak sahibine haber verir. Enstitünün bu bilgiyi vermemiş olması, Enstitüye herhangi bir sorumluluk getirmez.

Yenileme talebinin yapılması ve yenileme ücretinin ödenmesi, koruma süresinin sona erdiği ayın son gününden önceki altı ay içinde gerçekleştirilir. Bu sürenin kaçırılması durumunda, yenileme talebi, ek bir ücretin ödenmesi şartıyla, bir önceki cümlede belirtilen son günden itibaren altı aylık süre uzatımı içinde de yapılır.

Süre uzatımı mevcut tescilin sona erdiği günü takibeden günden itibaren hüküm ifade eder. Yenileme sicile kayıt edilir.

Koruma süresinin sonundan itibaren 6 aylık süre içerisinde yenilenmeyen tasarımlar için bu tarihten itibaren bu Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanmaz.

İtiraz

Madde 37- İlanı yapılmış bir tasarımla ilgili olarak, gerçek veya tüzel kişiler ile ilgili meslek kuruluşları gerekçelerini açıkça belirtmek ve ilgili yönetmelikte öngörülen şartları yerine getirmek koşuluyla, tasarım belgesinin verilmesine karşı Enstitü nezdinde itiraz eder.

Enstitü nezdinde yapılacak itirazlar yazılı olarak ve ilan tarihinden itibaren altı ay içinde yapılır ve Yönetmelikte öngörülen itiraz ücreti ödenmeden dikkate alınmaz. Enstitü itiraz sahibinden, belirli bir sürede yerine getirilmek üzere, ek belge, kanıt ve gerekçeler ister.

Yapılan itiraz ve gerekçesi, kendi görüşlerini açıklayabilmesi için tasarım hakkı sahibine iletilir.

İtirazın İncelenmesi

Madde 38- Enstitü itirazları incelerken gerekli gördüğü süre ve sıklıkta tarafların itiraz ve savunmalarını ilgili taraflara iletir ve yazılı görüşlerini alır.

İtirazın incelenmesi sırasında şekli bir işlemin yerine getirilmediği veya eksik yapıldığına ve bu eksiklerin giderilmesine ilişkin Enstitü tarafından verilecek karar, tasarım belgesinin verilmesi ile ilgili işlemlerin geçersizliği veya eksiklerin yapıldığı yere kadar geriye dönülmesi ve işlemlerin yeniden yapılması sonucunu doğurur.

Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 43 üncü madde birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri hükümleri çerçevesinde yapılan ve Enstitü tarafından uygun bulunan itiraz sonunda tasarım belgesinin iptali ve 45 inci madde hükümlerinin işlerlik kazanması sonucunu doğurur. Tasarım belgesinin iptal kararı ilgili bültende ilan olunur.

DÖRDÜNCÜ KISIM
Başvuru ve Tescilden Doğan Hakkın Devri ve İntikali; Rehin Hakkı
Tesisi,
Haczi ve Lisans Sözleşmeleri

BİRİNCİ BÖLÜM
Devir ve İntikal, Rehin ve Haciz

Devir ve İntikal, Rehin ve Haciz

Madde 39- Tasarımın tescil başvurusu veya tescilden doğan tasarım hakkı başkasına devredilebilir, miras yolu ile intikal eder. Bu haklar üzerinde ölüme bağlı tasarrufların yapılması mümkündür.

Başvuru ve tasarım hakkı; Kanuni veya akdi rehin hakkına ve hacze konu olabilir. Bu durumda taraflardan birinin talebi üzerine ilgili haklar sicile kaydedilir ve yayınlanır. Rehin hakkı ve haciz bakımından Türk Medeni Kanunu ile İcra ve İflas Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

Başvuru ve tasarım hakkının üzerinde sağlararası işlemler yazılı şekilde tabidir.

Başvurunun ve tasarım hakkının devri veya miras yolu ile intikali yönetmelikte öngörülen ücretin ödenmesi ile sicile kayıt edilir ve yayınlanır. Yayın tarihi üçüncü şahıslara karşı hüküm ifade etme tarihidir.

Bölünmezlik

Madde 40- Tasarım başvurusu veya tescilden doğan hak üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa bile bunların devri ve üzerlerinde hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

İKİNCİ BÖLÜM
Lisans

Lisans

Madde 41- Tasarım başvurusu veya tescilli tasarım hakkından doğan kullanma yetkisi ulusal sınırların bütünü içinde veya bir kısmında geçerli olacak şekilde, lisans sözleşmesine konu olabilir. Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında öngörülen sözleşme şartlarının lisans alan tarafından ihlali halinde, tasarım başvurusu veya tasarım tescilinden doğan haklar, tasarımın sahibi tarafından lisans alana karşı, dava yoluyla ileri sürülebilir.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, lisans inhisari değildir. Lisans veren tasarım konusunu kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı tasarıma ilişkin başka lisanslar da verebilir.

İnhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça kendisi de tasarımı kullanamaz.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, sözleşmeye dayalı lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devir edemez veya alt lisans veremez.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, sözleşmeye dayalı olarak lisans hakkını alan kişi, koruma süresi boyunca milli sınırların bütünü içinde tasarımın kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunur.

Lisans sözleşmesi yazılı şekle tabidir. Lisans sözleşmesi taraflardan birinin talebi üzerine sicile kayıt edilir ve yayınlanır.

Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından tasarım sahibinin tasarımdan doğan haklarına, tecavüz edilmesi durumunda tasarım sahibinin bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açabilir. İnhisar olmayan lisans sahibi olanların, dava açma hakları yoktur.

Bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre, tasarıma tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı olmayan bir lisans alan, noter vasıtasıyla yapacağı bir bildirimle, gereken davayı açmasını tasarım sahibinden isteyebilir.

Tasarım sahibinin, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen talebi, kabul etmemesi veya bildirim alındığı tarihten itibaren, üç ay içinde, gerekli davanın açılmaması halinde, lisans alan yaptığı bildirim de ekleyerek kendi adına dava açabilir.

Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesi karşısında ve sözkonusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep edebilir.

Bu maddenin onuncu fıkrası hükmüne göre, dava açan lisans alanın, dava açtığını tasarım sahibine bildirmesi gerekir.

Hakkın Devri ve Lisans Vermeden Doğan Sorumluluk

Madde 42- Tasarım başvurusu veya tescilli tasarım hakkını bir bedel karşılığında veya bedelsiz olarak devir eden veya lisans veren kişinin, bu

işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılırsa, söz konusu kişi bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

Tasarım başvurusunun geri alınması veya başvurunun red edilmesi veya tasarım hakkının hükümsüzlüğüne mahkemece karar verilmiş olması hallerinde, tarafların hakkı devir eden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşme ile öngörmemiş olmaları halinde, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 45 inci maddesi hükmü uygulanır.

Bu madde hükmünden doğan tazminatı talep süresi sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinden başlar. Zaman aşımı için Borçlar Kanununun hükümleri uygulanır.

Devir eden veya lisans verenin kötü niyetle hareketi halinde, bunlar, fiillerinden her zaman sorumludur.

BEŞİNCİ KISIM

Tasarımın Hükümsüzlüğü ve Tasarım Hakkının Sona Ermesi

BİRİNCİ BÖLÜM

Tasarımın Hükümsüzlüğü

Hükümsüzlük Halleri

Madde 43 - Aşağıdaki hallerde tasarımın hükümsüz sayılmasına yetkili mahkeme tarafından karar verilir:

a) Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 5 inci ila 10 uncu, maddelerinde belirtilen koruma şartlarına sahip olmadığı ispat edilmişse;

b) Bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 13 üncü, 14 üncü, 15 inci ve 16 ncı maddesinde belirtilen hak sahipliğinin başka kişiye veya kişilere ait olduğu ispat edilmişse;

c) Tescilli bir tasarım, sonradan kamuya açıklanan aynı veya benzer nitelikteki diğer tasarımın başvuru tarihi kendisinden önce ise;

Tasarım belgesi sahibinin, 13 üncü, 14 üncü, 15 inci ve 16 ncı maddelere göre tasarım hakkına sahip bulunmadığı hakkındaki iddia, ancak, bu maddelerde belirtilen hak sahipleri tarafından ileri sürülür. Bu durumda, bu Kanun Hükümünde Kararnamenin 19 uncu maddesi hükmü uygulanır.

Hükümsüzlük nedenleri tasarım başvurusu veya tescilin sadece bir bölümüne ilişkin bulunuyorsa, sadece o bölümü etkileyen ürün veya ürünler

için iptal suretiyle, kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Kısmi hükümsüzlük sonucu, iptal edilmeyen ürün veya ürünlerle ilgili kısım için koruma geçerliliğini sürdürür.

Hükümsüzlük Talebi

Madde 44 - Tasarımın hükümsüzlüğü, ikinci fıkrada sayılan ayırık haller dışında herkes tarafından istenebilir.

Tasarımın hükümsüzlüğü, 43 üncü maddenin (c) bendine göre sadece önceki hak sahibi; 13, 14, 15 ve 16 ncı maddelere göre ise, ancak tasarım hakkına sahip kişiler tarafından ileri sürülür.

Tasarımın hükümsüzlüğü koruma süresinin devamınca veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde dava edilir.

Tasarımın hükümsüzlüğü davası, davanın açıldığı anda Tasarım Sicili'nde tasarım belgesi sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Tasarım üzerinde sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebligat yapılır.

Hükümsüzlüğün Etkisi

Madde 45- Tasarımın hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, kararın sonuçları geçmişe etkili doğar. Bu nedenle, tasarım başvurusu veya tesciline hukuki bakımdan bu Kanun Hükmünde Kararname ile sağlanan koruma, hükümsüzlük kapsamında doğmamış sayılır.

Tasarım sahibinin ihmali veya kötü niyetli olarak hareket etmesinden kaynaklanan, zararın giderilmesine ilişkin tazminat ve sebepsiz zenginleşme talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geriye dönük etkisi, aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Tasarımın hükümsüz sayılmasından önce, tasarımdan doğan haklara tecavüz sebebiyle verilen kesinleşmiş ve uygulanmış kararları;

b) Tasarımın hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler. Ancak, hal ve şartlara göre, hakkaniyet düşüncesinin gerekli kıldığı durumlarda sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

Bir tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Enstitü, mahkemenin gönderdiği ilamı sicile işler ve Yönetmelikte öngörülen süre içinde yayın yolu ile ilan eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Tasarımdan Doğan Hakkın Sona Ermesi

Sona Ermenin Sebepleri

Madde 46 - Tasarımdan bu Kanun Hükümünde Kararname çerçevesinde doğan hak;

- a) Koruma süresinin dolması veya;
- b) Tasarım belgesi sahibinin hakkından vazgeçmesi;

sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

Bu Kanun Hükümünde Kararname'de öngörülen koruma süresinin dolması, şartlarının mevcudiyeti halinde başka Kanunların tanıdığı hakları etkilemez.

Tasarımdan Doğan Haktan Vazgeçme

Madde 47 - Tasarım sahibi, tasarımdan doğan haktan veya başvuru hakkından tamamen veya kısmen vazgeçebilir.

Vazgeçmenin yazılı olarak Enstitü'ye bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, Tasarım Sicili'ne kayıt tarihi itibariyle hüküm doğurur.

Lisansların sahiplerinin veya Tasarım Siciline kayıtlı hakların sahiplerinin izni olmadıkça, tasarım sahibi bu hakkından vazgeçemez.

Tasarım üzerinde, bir üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmekte ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kayıt edilmiş ise, onun izni olmadıkça, tasarımdan doğan haklardan vazgeçilemez.

ALTINCI KISIM

Tasarım Hakkına Tecavüz ve Tecavüz Halinde Hukuk Davaları

BİRİNCİ BÖLÜM

Tasarımdan Doğan Hakka Tecavüz Durumları

Tasarım Hakkına Tecavüz Sayılan Fiiller

Madde 48 - Aşağıda yazılı fiiller tasarım hakkına tecavüz sayılır:

- a) Tasarım hakkı sahibinin izni olmaksızın tasarımın aynını veya belirgin bir şekilde benzerini yapmak, üretmek, piyasaya sunmak, satmak, sözleşme akdi için icabda bulunmak, kullanmak, ithal etmek ve bu amaçlarla depolama, elde bulundurmak ;

b) Tasarım belgesi sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devir etmek;

c) Bu maddenin önceki a ila b bendlerinde yazılı fiillere iştirak veya yardım veya bunları teşvik etmek veya hangi şekil ve şartlarda olursa olsun bu fiillerin yapılmasını kolaylaştırmak;

d) Kendisinde bulunan ve haksız olarak üretilen veya ticaret alanına çıkarılan eşyanın nereden alındığını veya nasıl sağlandığını bildirmekten kaçınmak,

e) Gasp.

Tasarım başvurusu bu Kanun Hükmünde Kararnamenin 34 üncü maddesine göre yayınlandığı takdirde, başvuru sahibi, tasarıma vaki tecavüzlerden dolayı hukuk ve ceza davası açmaya yetkilidir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise, başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötü niyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa, yayından önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

Koruma kapsamındaki tasarımın tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, eylemi tecavüz olmaktan çıkarmaz.

Tescil işaretleri kusurun değerlendirilmesi sırasında dikkate alınır.

İKİNCİ BÖLÜM

Hukuk Davaları

Tasarım Sahibinin Talepleri ve Hukuk Davalarında Yetkili Mahkeme

Madde 49 - Tasarımdan doğan hakları tecavüze uğrayan tasarım hakkı sahibi, mahkemeden özellikle aşağıdaki taleplerde bulunabilir:

a) Fiilin tecavüz olup olmadığının tesbitini,

b) Tasarımdan doğan haklara tecavüz fiillerinin durdurulması ve önlenmesi talebi;

c) Tecavüzün giderilmesi ve maddi ve manevi zararın tazmini talebi;

d) Tasarımdan doğan haklara tecavüz suretiyle üretilen veya ithal edilen ürünlere, bunların üretiminde doğrudan doğruya kullanılan araçlara el konulması talebi;

e) Mümkün olduğu takdirde bu maddenin (d) bendi uyarınca el konulan ürün ve araçlar üzerinde kendisine mülkiyet hakkının tanınması talebi; Bu durumda, söz konusu ürünlerin değeri, tazminat miktarından düşülür. Bu değer, kabul edilen tazminatı aştığı zaman, tasarım belgesi sahibinin fazlayı karşı tarafa ödemesi gerekir.

f) Tasarımdan doğan haklara tecavüzün devamını önlemek üzere tedbirlerin alınması, özellikle bu maddenin (d) bendine göre el konulan ürünlerin ve araçların şekillerinin değiştirilmesi veya tasarımdan doğan haklara tecavüzün önlenmesi için, kaçınılmaz ise, imhası talebi;

g) Tasarımdan doğan haklara tecavüz eden kişi aleyhine verilen makeme kararının, masrafları tecavüz eden tarafından karşılanarak, ilgililere tebliğ edilmesi ve kamuya ilan yoluyla duyurulması talebi.

Tedbirler konusunda mahkeme Hukuk Muhakemeleri Usul Kanunu'nun ihtiyati tedbirler hakkındaki hükümlerine göre karar verir.

Tasarım hakkı sahibi tarafından, üçüncü kişiler aleyhine açılacak hukuk davalarında yetkili mahkeme, davacının ikametgahının olduğu veya fiilin işlendiği veya tecavüz fiilinin etkilerinin görüldüğü yerdeki mahkemedir.

Davacının Türkiye Cumhuriyeti uyruğunda olmaması halinde, yetkili mahkeme, sicilde kayıtlı vekilin iş yerinin bulunduğu yerdeki ve eğer vekillik kaydı silinmiş ise, Enstitü merkezinin bulunduğu yerdeki mahkemedir.

Üçüncü kişiler tarafından tasarım başvurusu veya tasarım belgesi sahibi aleyhine açılacak davalarda yetkili mahkeme, davalının ikametgahının bulunduğu yerdeki mahkemedir. Tasarım başvurusu veya tasarım belgesi sahibinin Türkiye'de ikamet etmemesi halinde, bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.

Birden fazla mahkemenin yetkili olduğu durumda, yetkili mahkeme, ilk davanın açıldığı mahkemedir.

Tazminat

Madde 50 - 48 inci Maddede sayılan fiilleri işleyen kusurlu kişiler Tasarım hakkı sahibinin zararını tazmin etmekle yükümlüdür.

Tecavüzü Kanıtlayan Belgeler

Madde 51- Tasarım hakkı sahibi, tasarımın kendi izni olmaksızın kullanılması sonucunda uğramış olduğu zarar miktarının belirlenmesi için tazminat yükümlüsünden tasarımın kullanılması ile ilgili belgeleri vermesini talep eder.

Yoksun Kalınan Kazanç

Madde 52 - Tasarım hakkı sahibinin uğradığı zarar, sadece fiili kaybın değerini değil, ayrıca Tasarımdan doğan haklara tecavüz dolayısıyla yoksun kalınan kazancı da kapsar.

Yoksun kalınan kazanç, zarar gören tasarım hakkı sahibinin seçimine bağlı olarak, aşağıdaki değerlendirme usullerinden birine göre hesap edilir:

a) Tasarımdan doğan haklara tecavüz edenin rekabeti olmasaydı, Tasarım hakkı sahibinin Tasarımı kullanması ile elde edebileceği muhtemel gelire göre;

b) Tasarımdan doğan hakka tecavüz edenin, tasarımı kullanmakla elde ettiği kazançta göre;

c) Tasarımdan doğan hakka tecavüz edenin, tasarımı bir lisans anlaşması ile hukuka uygun şekilde kullanmış olması halinde ödemesi gereken lisans bedeline göre.

Yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, özellikle tasarımın ekonomik önemi, tasarımdan doğan haklara tecavüz edildiği anda geçerlilik süresi ve tecavüz sırasında tasarıma ilişkin lisansların sayısı ve çeşidi gibi etkenler göz önünde tutulur.

Yoksun Kalınan Kazancın Artırımı

Madde 53 - Tasarım hakkı üzerinde tasarruf yetkisi olan kişi, yoksun kalınan kazancın hesaplanmasında, 52 inci maddede belirtilen değerlendirme usullerinden birini seçmişse; mahkeme, ürünün üretilmesi için tasarımın ekonomik bakımdan önemli bir katkısının bulunduğu kanaatine vardığı takdirde, kazancın hesaplanmasında makul bir payın daha eklenmesine karar verir.

Tasarımın, ilgili ürüne ekonomik bakımdan önemli bir katkısının olduğunun kabul edilebilmesi için, ilgili ürüne olan talebin oluşmasında tasarım konusunun belirleyici etken olduğunun anlaşılması gerekir.

Tasarımın İtibarı

Madde 54 - Tasarımdan doğan haklara tecavüz eden tarafından, tasarımın kötü şekilde üretimi veya uygun olmayan bir tarzda piyasaya

sürülmesi sonucunda, tasarımın itibarı zarara uğrarsa, tasarım hakkı sahibi, bu nedenle, ayrıca tazminat isteyebilir.

Tazminatın İndirilmesi

Madde 55 - Tasarım hakkı sahibine ödenecek tazminat, tasarım belgesi sahibinin diğer kişilerden tasarımın başka bir şekilde kullanılmasından dolayı aldığı bedelden daha fazla ise, tazminat bu bedel dikkate alınarak ve bu bedele uygun olarak tesbit edilerek bedelden indirilir.

Tazminat İstenmeyecek Kişiler

Madde 56- Tasarım hakkı sahibi; sebep olduğu zarardan dolayı, tasarım hakkı sahibine tazminat ödemiş olan kişi tarafından, el konulmaması nedeniyle piyasaya sürülmüş ürünleri kullanan kişilere karşı, Kanun Hükmünde Kararnamenin bu bölümünde yer alan davaları açamaz.

Bu kişilerin kötü niyetli, olmaları halinde bu hüküm tatbik edilmez.

Zamanaşımı

Madde 57- Tasarımdan doğan haklara tecavüzden doğan, özel hukuka ilişkin taleplerde, zamanaşımı süresi için, Borçlar Kanunu'nun, zaman aşımına ilişkin hükümleri uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İhtisas Mahkemeleri

Görevli ve Yetkili Mahkeme

Madde 58 - Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen bütün davalarda, görevli mahkeme, Adalet Bakanlığı'nca kurulacak İhtisas Mahkemeleri'dir.

Asliye Ticaret ve Asliye Ceza Mahkemeleri'nden hangilerinin İhtisas Mahkemesi olarak görevlendirileceğini ve bu mahkemelerin yargı çevresini Adalet Bakanlığı'nın teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu belirler.

Enstitü'nün bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre aldığı bütün kararlara karşı açılacak davalarda ve Enstitü'nün kararlarından zarar gören üçüncü kişilerin Enstitü aleyhine açacakları davalarda görevli mahkeme, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen İhtisas Mahkemeleri'dir.

Hükmün İlanı

Madde 59 - Dava sonucunda haklı çıkan taraf, haklı bir sebebin veya menfaatinin bulunması halinde, masrafları karşı tarafa ait olmak üzere,

kesinleşmiş kararın günlük gazete, radyo, televizyon veya benzeri vasıtalarla tamamen veya özet olarak ilan edilmesini talep etmek hakkına sahiptir.

İlanın şekli ve kapsamı kararda tesbit edilir. İlan hakkı, kararın kesinleşmesinden sonra üç ay içinde talep edilmezse düşer.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Özel Hükümler

Lisans Alanın Dava Açması ve Şartları

Madde 60- Aksi sözleşmede kararlaştırılmamışsa, inhisari lisansa sahip olan kişi, üçüncü bir kişi tarafından tasarım hakkı sahibinin tasarımdan doğan haklarına, tecavüz edilmesi durumunda, tasarım hakkı sahibinin bu Kanun Hükmünde Kararname uyarınca açabileceği davaları, kendi adına açar. İnhisari olmayan lisans sahibi olanların, dava açma hakları yoktur.

Bu maddenin birinci fıkrası hükümlerine göre, tasarımdan doğan haklara tecavüz dolayısıyla dava açma hakkı olmayan bir lisans alan, noter vasıtasıyla yapacağı bir bildirimle, gereken davayı açmasını tasarım hakkı sahibinden ister.

Tasarım hakkı sahibinin, bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen talebi, kabul etmemesi veya bildirim alındığı tarihten itibaren, üç ay içinde, gerekli davanın açılmaması halinde, lisans alan yaptığı bildirim de ekleyerek, kendi adına dava açabilir.

Lisans alan, ciddi bir zarar tehlikesi karşısında ve söz konusu sürenin geçmesinden önce, ihtiyati tedbire karar verilmesini mahkemeden talep eder.

Bu maddenin üçüncü fıkrası hükmüne göre dava açan lisans alanın, dava açtığını tasarım belgesi sahibine bildirmesi gerekir.

Tasarımdan Doğan Haklara Tecavüzün Mevcut Olmadığı Hakkında Dava ve Şartları

Madde 61- Menfaati olan herkes, tasarım hakkı sahibine karşı dava açarak, fiillerinin tasarımdan doğan haklara tecavüz teşkil etmediğine karar verilmesini talep eder.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen davanın açılmasından önce, kendisinin Türkiye'de giriştiği veya girişeceği sınai faaliyeti veya bu amaçla yapmış olduğu ciddi ve fiili girişimlerin tasarımdan doğan haklara tecavüz teşkil edip etmediği hakkında, tasarım hakkı sahibinden görüşlerini bildirmesini noter aracılığı ile talep eder.

Bu talebin tasarım hakkı sahibine tebliğinden itibaren bir ay içinde tasarım hakkı sahibinin cevap vermemesi veya verilen cevabın menfaat sahibi kişi tarafından kabul edilmemesi halinde, menfaat sahibi bu maddenin birinci fıkrasına göre dava açabilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen dava, tasarımdan doğan haklara tecavüzden dolayı kendisine karşı dava açılmış bir kişi tarafından açılmaz.

Dava, tasarım üzerinde hak sahibi bulunan ve Tasarım Sicili'ne kayıt edilmiş olan, bütün hak sahiplerine tebliğ edilir.

Bu maddede belirtilen dava, tasarım belgesinin hükümsüzlüğü davasıyla birlikte de açılır.

Delillerin Tesbiti Davası

Madde 62 - Tasarımdan doğan hakları ileri sürmeye yetkili olan kişi, bu haklara tecavüz sayılabilecek olayların tesbitini mahkemeden ister.

İhtiyati Tedbir Talebi

Madde 63 - Bu Kanun Hükmünde Kararnamede öngörülen türde dava açan veya açacak olan kişiler, davanın etkinliğini temin etmek üzere ihtiyati tedbire karar verilmesini talep edebilir.

İhtiyati tedbir talebi, dava açılmadan önce veya dava ile birlikte veya daha sonra yapılır. İhtiyati tedbir talebi, davadan ayrı olarak incelenir.

İhtiyati Tedbirin Niteliği

Madde 64- İhtiyati tedbirler, verilecek hükmün etkinliğini tamamen sağlayacak nitelikte olur ve özellikle aşağıda belirtilen tedbirleri kapsar.

a) Davacının tasarımdan doğan haklarına tecavüz teşkil eden fiillerin durdurulması;

b) Tasarımdan doğan haklara tecavüz edilerek üretilen veya ithal edilen şeylere veya tasarım belgesi verilmiş usulün icrasında kullanılan vasıtalara, Türkiye sınırları içinde veya gümrük ve serbest liman veya bölge gibi alanlar dahil, buldukları her yerde el konulması ve bunların muhafazası;

c) Herhangi bir zararın tazmini bakımından teminat verilmesi.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin Uygulanması

Madde 65- Tesbit davaları ve ihtiyati tedbirlerle ilgili diğer hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır.

Gümrüklerde El Koyma

Madde 66- Aynının üretilmesi hak sahibinin yetkilerine tecavüz oluşturması nedeniyle cezayı gerektiren taklit mallara, ithalat veya ihracaat sırasında hak sahibinin talebi üzerine, Gümrük İdareleri tarafından ihtiyati tedbir niteliğinde el konulur.

El koyma ile ilgili uygulama bu konuda çıkarılacak mevzuatta düzenlenir.

Gümrük İdarelerindeki tedbir, el koyma kararının tebliğinden itibaren on gün içinde esas hakkında ihtisas mahkemesinde dava açılmaz veya mahkemeden tedbir niteliğinde karar alınmazsa idarenin el koyma kararı ortadan kalkar.

YEDİNCİ KISIM

İşlem Yetkisi Olan Kişiler ve Vekiller

Enstitü Nezdinde İşlem Yapma Yetkisi Olan Kişiler

Madde 67 - Türk Patent Enstitüsü nezdinde tasarım işlemleri için aşağıdaki kişiler işlem yapabilir:

a) Başvuruyu yapan gerçek veya tüzel kişiler,

b) Yetkiyi haiz tasarım vekilleri. Tasarım vekilleri, 544 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesinde nitelikleri tanımlanan ve Enstitü tarafından yapılacak tasarım vekilliği sınavında başarı gösterip diğer koşulları sağlayarak tasarım vekilleri siciline kayıt edilen kişilerdir. Hem marka hem da patent vekilleri sicillerine kayıtlı olanlar tasarım vekili siciline sınavsız kayıt edilir.

Tüzel kişiler, yetkili organları tarafından tayin edilen kişi veya kişilerce temsil edilir.

İkametgahı yurt dışında bulunan kişiler ancak tasarım vekilleri vasıtasıyla temsil edilir.

Vekil tayin edilmesi halinde, tüm işlemler vekil vasıtasıyla yapılır. Vekile yapılan tebligat asile yapılmış sayılır.

SEKİZİNCİ KISIM

Ücretlerin Ödenmesi ve Hukuki Sonuçları

Ücretlerin Ödenme Süreleri ve Sonuçları

Madde 68- Yönetmelikte öngörülen, tasarım başvurusu ve tasarım tescili ile ilgili ücretler, başvuru sahibi veya tasarım hakkı sahibi veya vekili tarafından ödenir.

Yönetmelikte öngörülen ve ödenmesi gereken bütün ücretlerin ödenme zamanı, Enstitü tarafından başvuru sahibi veya tasarım hakkı sahibi veya vekiline önceden tebliğ edilir.

Yönetmelikte öngörülen süre içinde, bir işlemle ilgili ücret ödenmemişse, durumun Enstitü tarafından başvuru sahibine bildirileceği tarihten itibaren işlem hüküm ve sonuç doğurmamış sayılır.

Bir tasarıma belge verilmesi ile ilgili işlemler için ödenmesi gereken ücretin, bu Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen süreler içinde, ödenmemesi halinde, tasarım başvurusu geri çekilmiş kabul edilir.

GEÇİCİ MADDELER

İhtisas Mahkemeleri Kuruluncaya Kadar Asliye Ticaret ve Asliye Ceza Mahkemelerinin Görevlendirileceği

Geçici Madde 1 - Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanması bakımından, İhtisas Mahkemeleri kuruluncaya kadar, bu Kanun Hükmünde Kararnamede sözü edilen davalar için, Asliye Ticaret ve Asliye Ceza Mahkemeleri'nin hangilerinin İhtisas Mahkemesi olarak görevlendirileceği ve bu mahkemelerin yargı çevresi Adalet Bakanlığı'nın teklifi üzerine Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenir.

Yürürlük

Madde 69 - Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 70- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

